

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-423

21.09.2018

Міністру внутрішніх справ України

АВАКОВУ А.Б.

Шановний Арсене Борисовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Рудика С. Я., оголошений на засіданні Верховної Ради України 21 вересня 2018 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 4 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

РУДИК СЕРГІЙ ЯРОСЛАВОВИЧ

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел. (044) 255 43 45

№ 396-09-041

20 вересня 2018 року

Прем'єр-міністру України
ГРОЙСМАНУ В. Б.

Міністру юстиції України
ПЕТРЕНКУ П. Д.

Міністру внутрішніх справ України
✓ АВАКОВУ А. Б.

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

*Щодо відновлення конституційного
права осіб на свободу світогляду й
віросповідання*

Шановний Володимире Борисовичу!

Шановний Павле Дмитровичу!

Шановний Арсене Борисовичу!

20 листопада 2012 року Верховна Рада України схвалила Закон України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус" (далі – Закон).

Закон визначив правові та організаційні засади створення та функціонування Єдиного державного демографічного реєстру та видачі документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, а також права та обов'язки осіб, на ім'я яких видані такі документи.

Не заперечуючи щодо необхідності удосконалення адміністративного управління в сфері взаємовідносин "держава – особа", разом з тим, викликає

сумнів обраний метод досягнення поставленої мети через порушення фундаментальних прав людини.

У преамбулі Загальної декларації прав людини (резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948 р.) звертається першочергова увага на те, що *гідність* властива всім членам людської сім'ї, *зневажання і нехтування правами людини* призвели до варварських актів, які обурюють совість людства, створення такого світу, в якому люди будуть мати *свободу слова і переконань* і будуть вільні від страху і нужди, проголошено як високе прагнення людей.

Декларація гарантує права кожній людині на свободу думки, совісті і релігії, що в т.ч. включає в себе свободу сповідувати свою релігію або переконання ... *прилюдним або приватним порядком* (ст. 18). Гарантується право на свободу *переконань* і вільне їх виявлення; це право включає свободу *безперешкодно дотримуватися своїх переконань* (ст. 19).

Конституція України, в свою чергу, закріплює, що права і свободи людини і громадянина є *невідчужуваними та непорушними* (ст. 21), при прийнятті нових законів або внесення змін до чинних законів не допускається *звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод* (ст. 22).

На момент прийняття Закону в 2012 р. та до прийняття Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, спрямованих на лібералізацію Європейським Союзом візового режиму для України" № 1474-VIII від 14.07.2016 р., абзац другий частини першої ст. 16 Закону містив положення, які передбачали, що "Особам, які через свої релігійні переконання відмовляються від внесення інформації до безконтактного електронного носія, що імплантований у відповідний бланк документа, гарантується *право на відмову* від отримання такого документа або від внесення інформації до безконтактного електронного носія. У цьому випадку особі у порядку та строки, встановлені Кабінетом Міністрів України, видається відповідний документ, що не містить безконтактного електронного носія, чи задовольняється заява про відмову від внесення інформації до такого носія."

Така редакція була логічним продовженням законодавчої практики надання права альтернативного вирішення питань, що є чутливими за релігійними переконаннями (наприклад: абз. 3 п. 63.6 ст. 63 Податкового кодексу України передбачає облік осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, за прізвищем, ім'ям, по батькові і серією та номером діючого паспорта; положення Закону України "Про альтернативну (невійськову) службу").

Разом з тим, з ухваленням Закону України № 1474-VIII від 14.07.2016 р. громадяни України через свої релігійні переконання не можуть відмовитися як від формування щодо себе *унікального номеру запису в Реєстрі та отримання документів, які містять безконтактний електронний носій*.

Таким чином, в порушення вимог ст. ст. 21, 22 Основного Закону України відбулось *звуження змісту та обсягу* існуючих прав і свобод осіб за релігійною ознакою.

Зокрема, це стосується порушення права особи на ім'я, яке відноситься до охоронюваних особистих немайнових благ (ст. 201 Цивільного кодексу України) та включає прізвище, власне ім'я та по батькові (ч. 1 ст. 28 ЦК України).

Прийнятий Закон в свою чергу передбачає безальтернативну ідентифікацію особи не за її ім'ям, а за "унікальним номером запису в Реєстрі" (ст. 10).

Неприйняття такого номеру та документів з безконтактним електронним носієм унеможлиблює реалізацію особистих, політичних, соціальних, економічних, сімейних конституційних прав, які регулюються нормами прямої дії вищої юридичної сили та не обумовлені вимогами щодо оформлення вказаних документів. Так, частина громадян України не зможуть реалізувати конституційні права: право брати участь в управлінні державними справами (ст. 38); право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю (ст. 41); право на підприємницьку діяльність (ст. 42); право на працю (ст. 43 Конституції України); право на соціальний захист (ст. 46 Конституції України); право на житло (ст. 47); право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування (ст. 49); право на освіту (ст. 53); право на судовий захист (ст. 55) тощо.

Відповідно до Конституції України Україна є республікою (ст. 5), що передбачає належне функціонування демократичних процедур прийняття рішень (ст. 1), що у свою чергу передбачає врахування інтересів різних груп населення при схваленні того чи іншого державного рішення.

З 1 січня 2016 р. відповідно до Закону паспорт громадянина України виготовляється виключно у формі картки, що містить безконтактний електронний носій.

Відсутність альтернативи для віруючих громадян України викликало появу сотень судових процесів по всій Україні щодо вимоги оформлення паспорта громадянина України у формі книжечки без електронного носія інформації (справи № 818/1698/17, № 822/3382/17, № 825/1639/17, 286/3319/19, № 804/7553/17, № 816/2085/17, № 803/1611/17 та ін.). Неврегулювання проблеми на законодавчому рівні створює умови для *релігійної сегрегації* населення України.

Дискримінація громадян України за релігійною ознакою суперечить положенням статей 24, 35, 64 Конституції України, статей 2, 7 Загальної декларації прав людини 1948 року, статті 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, статті 1 Протоколу № 12 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, статті 26 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 року, Закону

України "Про свободу совісті та релігійні організації", рішенням Конституційного Суду України № 9-рп/2012 від 12.04.2012 р. (справа про рівність сторін судового процесу).

Посилання на вимоги органів Європейського Союзу щодо біометричних документів є обґрунтованим лише в частині вимог до документів, що стосуються в'їзду громадян України на територію ЄС. Вимоги щодо внутрішніх документів громадян України є прямим порушенням суверенітету України, як держави, та втручанням у внутрішні справи, що суперечить Статуту ООН.

Враховуючи вищезазначене, керуючись ст. 15 Закону України "Про статус народного депутата України", прошу Вас в межах наданих законом повноважень забезпечити реалізацію конституційного принципу рівності прав та свобод людини, права людини на свободу світогляду й віросповідання, забезпечення впровадження державної політики, спрямованої на профілактику релігійної дискримінації.

Відповідь на депутатський запит прошу надіслати у спосіб і строк визначений Законом України "Про статус народного депутата України".

З повагою

Народний депутат України

Сергій РУДИК
(посвідчення № 396)